

Karelia-ammattikorkeakoulu
Restonomi (AMK)

Kulttuuriperintömatkailun tulevaisuuden suuntaviivat

Naaki Kyllönen

Opinnäytetyö, Joulukuu 2024

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2024
Matkailu ja palveluliiketoiminnan koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Naoki Kyllönen

Nimeke
Kulttuuriperintömatkailun tulevaisuuden suuntaviivat

Toimeksiantaja Kulttuuriperinnöstä tulevaisuuden matkailuun hanke

Tiivistelmä

Opinnäytetyö käsittelee kulttuuriperintömatkailun nykyistä tilannetta ja kuinka se voisi kehittyä tulevaisuudessa. Opinnäytetyön tietoperustassa käydään läpi matkailun trendejä ja kulttuuriperinnön hyödyntämistä uusien matkailun tuotteiden ja palvelujen luomista varten. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Karelia-Ammattikorkeakoulun hanke Kulttuuriperinnöstä tulevaisuuden matkailuun.

Opinnäytetyö on toiminnallinen ja tuotoksena kehitettiin aluekartta ja päiväretki-konsepti, jotka on keskitetty Kolin luonnonsuojelu alueelle. Aluekartassa ja päiväretkessä hyödynnetään Kolin kulttuuriperintökohteita ja luontopolkuja. Aluekartan ja päiväretken tarkoituksena on parantaa matkailijoiden tietämystä Kolin kulttuuriperintökohteisiin.

Aluekartan toteutusta varten on käytetty Google Map Maker-sovellusta luomalla interaktiivinen kartta Kolin kulttuuriperintökohteista. Aluekarttaan on upotettu kuvia ja tietoa Kolin kulttuuriperintökohteista, lähialueen luontopoluista ja Kolin palveluista. Toiminnallisista osuuksista aluekartta toteutui ja päiväretki jäi suunnitelmaksi, jota voi tulevaisuudessa kehittää ja mahdollisesti järjestää.

Kieli
suomi

Sivuja 31
Liitteet 1
Liitesivumäärä 1

Asiasanat
Kulttuuriperintö, Matkailu, Kulttuuriperintöyrittäjyys

THESIS
November 2024
Degree Programme in Tourism and Hospitality
Management

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600

Author
Naoki Kyllönen

Title
Future Trends of Cultural Heritage Tourism

Commissioner: From Cultural Heritage to Futures Tourism project

Abstract

This Thesis deals with the current state of cultural heritage tourism and the different options for developing it in the future. The theoretical foundation examines the different trends of tourism and the methods to utilize cultural heritage to create new tourism services and products. The Thesis Commissioner is project From Cultural Heritage to Futures of Tourism of Karelia University of Applied Sciences.

The thesis is practical based, and it includes an area map as well as plans for a day trip to Koli national park. The area map and the day trip were created by utilizing the cultural heritage locations and nature trails of Koli. The goals of the area map and day trip were to improve tourists' knowledge of the cultural heritage locations of Koli.

The Application Google Map Maker was used in this thesis to make an interactive map of Koli's cultural heritage locations. The area map includes pictures and information of Koli's cultural heritage locations, nature trails and Koli's services. The Area map was successfully finished but the day trip remained as a plan in this thesis that could possibly be used in the future.

Language
Finnish

Pages 31
Appendices 1
Pages of Appendices 1

Keywords
Cultural Heritage, Tourism, Cultural heritage Entrepreneurship

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Opinnäytetyön toimeksiantaja ja tavoite	6
2.1	Opinnäytetyön tavoite	6
2.2	Kulttuuriperinnöstä tulevaisuuden matkailuun	6
2.3	Kolin aluekartta	7
2.4	Kolin päiväretki	7
3	Kulttuuriperinnön tulevaisuuden teemat	8
3.1	Kulttuuriperinnön määritelmä	8
3.2	Kulttuuriperinnön hyödyntäminen	9
3.3	Kulttuuriperintöyrittäjyys	9
3.4	Vastuullinen ja kestävä matkailu	11
3.5	Aktiveettimatkailu	12
3.6	Yhteistyö	12
4	Keskeiset käsitteet ja tietoperusta	13
4.2	Polkuja esihistoriasta tulevaisuuteen	14
4.3	Cultural Heritage in Action	15
4.3.1	Sallingin niemimaa	15
4.3.2	Tampereen kulttuuriperintökohteet	16
5	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat	17
5.1	Aluekartan suunnittelu	17
5.2	Kolin päivaretken suunnittelu	18
6	Kulttuuriperinnön hyödyntäminen Suomessa	19
6.1	Luonto	19
6.2	Arkeologiset kohteet	20
6.3	Kalevala	21
6.4	Karelianismi	22
6.5	Maailmanperintökohteet Suomessa	22
7	Digitaalisuus	24
7.1	Digitaalisuuden hyödyntäminen matkailualoilla	24
7.2	Digitaalisuuden hyödyntäminen tulevaisuudessa	24
8	Pohdinta ja eettisyys	26
	Lähteet	28

Liitteet

Liite 1 Aluekartta

1 Johdanto

Kulttuuri ja kulttuuriperintö ovat suuria vaikutuksen tekijöitä siihen, mikä motivoi matkailijoita menemään tiettyyn matkakohteeseen. Kulttuuriperintö on alueelle ainutlaatuista ja yhdessä maassa on mahdollista olla useita erilaisia kulttuuriperintöjä ja tapoja, jotka eroavat muiden alueiden kanssa (Opetushallitus 2024). Kulttuuriperintö voidaan jakaa aineelliseen sekä aineettomaan kulttuuriperintöön, ja ne ovat useasti vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Aineelliseen kulttuuriperintöön kuuluu ihmisten rakentamat asiat, kuten historialliset rakennukset ja aineettomaan kulttuuriperintöön kuuluvat ihmisten tavat ja arvot. Aineettomaan kulttuuriperintöön kuuluu myös suullinen kertomusperinne, joka elävöittää matkailijoiden kokemuksia matkakohteessa. Kulttuuriperintöä käytetään useasti matkailualoilla ja yrityksillä markkinointiin sekä uusien matkailutuotteiden ja palveluiden luomisessa. (Opetushallitus 2024.)

Opinnäytetyössä käydään läpi, kuinka matkakohteen kulttuuriperintöä voidaan hyödyntää matkailualojen ja paikallisten yritysten kehittämistä varten. Kulttuuriperintökohteiden hyödyntäminen on alueen matkailualojen ja talouden puolesta kannattavaa, koska se tuo alueelle tulojen lisäksi suosiota ja mahdollisesti lisää asiakkaita tulevaisuudessa. Opinnäytetyö on toiminnallinen, johon kuuluu aluekartta ja päiväretki Kolin luonnonsuojelualueelle. Aluekartan ja päiväretken ideana on herättää kiinnostusta Kolin kulttuuriperintökohteisiin. Kolin kansallispuistossa on paljon kulttuuriperintökohteita ja Kolin kansallismaisemat ovat monille suomalaisille tärkeää kulttuuriperintöä.

2 Opinnäytetyön toimeksiantaja ja tavoite

2.1 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuinka kulttuuriperintömatkailua voidaan kehittää hyödyntämällä alueen kulttuuriperintökohteita matkailun tuotteiden ja palveluiden parantamista varten. Kulttuuriperinnöllä on monia ominaisuuksia, joita voidaan hyödyntää matkailualojen kehittämisen lisäksi alueen imagon parantamista ja uusien työmahdollisuuksien luomista varten. Opinnäytetyöhön kuuluu aluekartta ja päiväretki Kolin luonnonsuojelualueelle, jonka tarkoituksena on parantaa Kolilla vierailevien asiakkaiden tietämystä alueen kulttuuriperintökohteista. Kolilla käy vuosittain tuhansia kotimaisia ja ulkomaalaisia asiakkaita ja aluekartta antaa tarvittavan tiedon Kolin kulttuuri ja luontokohteista asiakkaille, jotta he saavat tarpeeksi tietoa kohteista, joissa he haluavat Kolilla vierailla. Aluekartta tulee olemaan kaikille käytettävissä ja ilmainen. Kolin kulttuuriperintökohteiden aluekartan tarkoituksena on myös olla inspiraatio muille, jotka haluavat luoda samantyyllisiä interaktiivisia karttoja kulttuuri rikkaista matkakohteista.

2.2 Kulttuuriperinnöstä tulevaisuuden matkailuun

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Kulttuuriperinnöstä tulevaisuuden matkailuun niminen hanke, jonka tavoitteena on saada uusia kansainvälisiä kumppanuuksia korvaamaan venäläisten organisaatioiden kanssa tapahtunutta yhteistyötä, joka päättyi Venäjän hyökättyä Ukrainaan keväällä 2022. Hankkeessa kartoitetaan uusia yhteistyökumppanuuksia Västerbottenin alueelta Ruotsista, Virosta, Liettuasta sekä Suomesta Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnista. (Karelia 2024.)

Västerbotten sijaitsee Ruotsin pohjoisosassa ja se on tunnettu luonnosta, taiteesta ja arkeologisista kohteista. Västerbottenissa harrastetaan paljon taidetta ja se näkyy heidän kirjastoissansa ja museoissa. Västerbottenissa on paljon

saamelaisia ja heidän kulttuurinsa on kitkeytynyt hyvin vahvasti paikallisten ihmisten kanssa. Arkeologisia kohteita, luolamaalauksia ja muinais- ihmisten jäännöksiä löytyy myös runsaasti Västerbottenin alueella. (Region Västerbotten 2024.) Ruotsin lisäksi hanke etsii yhteistyökumppaneita Virosta. Viro on tunnettu arkkitehtuurista ja se on hyvin suosittu matkakohde suomalaisille, jotka haluavat viettää päivätien ulkomailla. Tallinna on yksi Euroopan vanhin kaupunki ja sieltä löytyy monia kulttuurillisia ja historiallisia kohteita. (Visit Estonia 2024.)

2.3 Kolin aluekartta

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda aluekartta Kolin luonnonsuojelualueesta, jonka avulla Kolilla vierailevat asiakkaat saisivat tietoa alueen kulttuuriperintökohteista. Aluekartasta näkyy Kolin kulttuuriperintökohteiden lisäksi tietoa alueesta ja saavutettavuudet kulttuuriperintökohteisiin. Aluekartan tarkoituksena on parantaa matkailijoiden tietämystä Kolin kulttuuriperintökohteista. Kolin kulttuuriperintökohteiden kartan suunnittelu ja toteutus tapahtuu Google Map Makers-sovellusta hyödyntäen. Google Map Makers-sovelluksen avulla voidaan luoda interaktiivisia karttoja lisäämällä karttaan kuvia ja informaatiota kohteista. Karttapohjaan upotetaan tietoa Kolin kulttuuriperintökohteista ja matkailijat saavat tämän kartan avulla tietoa Kolin kulttuuriperintökohteiden historiasta sekä niiden merkityksestä alueelle. Kulttuuriperintökohteiden lisäksi kartasta näkyy Kolin luontopolut sekä lähialueiden palvelut.

2.4 Kolin päivätien

Kolin päivätien on toinen opinnäytetyön toiminnallisesta osuudesta ja sen tarkoituksena on toimia aluekartan kanssa. Päivätien pääkohteena ovat Kolin huippujen kierros ja lähialueen luontopolut. Päivätien mukaan tulee myös opas, joka kertoo kohteiden historiasta. Kansallismaisemien lisäksi päivätien sisältyy myös muissa kulttuuriperintökohteissa vieraileminen, kuten Räsävaaran näkötorni ja Pirunkirkko. Räsävaaran näkötornilla on Kolin huippujen

kanssa yhtä vaikuttavat maisemat, ja ne ovat olleet inspiraationa Kolilla vieraileville taiteilijoille Päiväretkeen sisältyy myös Kolin kylällä vieraileminen, josta löytyy Kolin kahvila Ryyänen ja Kolin veistospuisto. Kolin veistospuisto on melko uusi kohde Kolilla ja siellä olevat veistokset ovat saaneet inspiraatiota paikallisista taruista ja mytologiasta (Luontoon 2024.)

Vuodenajan mukaan joihinkin Kolin kohteisiin on haastavaa päästä, ja tämän vuoksi päiväretkeen kuuluu useampia kohteita, jotta asiakkaat pääsisivät kokemaan Kolin kohteita eri vuoden aikaan. Päiväretken pituus on noin 4–6 tuntia kohteista ja vuodenaikasta riippuen ja tähän päiväretkeen voi asiakas ottaa mukaan omat varusteet ja eväät. Retken päätyttyä asiakkaat lähtevät omilla kuluvälineillä kotiin.

3 Kulttuuriperinnön tulevaisuuden teemat

3.1 Kulttuuriperinnön määritelmä

Kulttuuri on laaja käsite ja eri maissa on omat käsitykset, mikä heille on tärkeää ja mitä pitäisi kunnioittaa. Kulttuurilliset erot ovat joskus niin merkittäviä, että lähinaapurimaillakin on omat tavat ja arvot, jotka eroavat toistensa kanssa (Opetushallitus 2024). Kulttuuriperintö jaetaan aineelliseen ja aineettomaan kulttuuriperintöön. Aineelliseen kulttuuriperintöön kuuluu ihmisten rakentamat asiat, joilla on kulttuurillista merkitystä, kuten historialliset rakennukset. Aineettomaan kulttuuriperintöön kuuluu arvot ja uskonnot, jotka ovat ainutlaatuisia alueelle ja siellä asuville ihmisille. Saunaperinne on hyvä esimerkki suomalaisesta aineettomasta kulttuuriperinnöstä. Saunominen on Suomessa hyvin suosittua ja saunomiseen liittyvät perinteet ovat kulkeutuneet sukupolvelta toiselle vuosien ajan. Suomalainen saunaperinne on osa Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloa, jonka tarkoituksena on ylläpitää ja suojella suomalaista saunaperinnettä. (Museovirasto 2024.)

3.2 Kulttuuriperinnön hyödyntäminen

Kulttuuriperintöä voi hyödyntää matkailutuotteiden ja palveluiden parantamista varten tai alueen markkinoinnin kehittämistä varten. Kulttuuriperintöä hyödyntävät yritykset ovat useasti paikallisia ihmisiä, koska heillä on paljon tietoa alueen kulttuuriperinnöstä ja historiasta (Grah 2022, 4,11). Kolilla hyödynnetään paljon kulttuuriperintöä ja monissa matkailuyrityksissä on mukana paikallisia ihmisiä, jotka auttavat alueen matkailun kehittämisessä. Maaseutuyrittäjät hyödyntävät myös kulttuuriperintöä, koska he ovat tietoisia paikallisen alueen historiasta ja jakavat sitä tietoa alueella vieraileville turisteille. Yrittäjien motiivit kulttuuriperinnön hyödyntämiseen vaihtelevat paljon ja tuottojen saaminen ei ole aina kaikista tärkein prioriteetti. Tulojen saamisen sijaan osalle yrittäjälle on tärkeämpää jakaa alueen kulttuuriperintöä ja yhtenäistää paikallisia ihmisiä ja samaan aikaan antaa ainutlaatuisia kokemuksia turisteille. (Grah 2022, 10.)

Vanhoille kulttuuriperintökohteille on myös mahdollista keksiä uusia keinoja, joilla saadaan hyödynnettyä kulttuuriperintöä. Historiallisia rakennuksia voidaan käyttää muihin tarkoituksiin kuten näyttelyihin tai tapahtumien järjestämiseen. Vaikka kohdetta ei voi enää käyttää samaan tarkoitukseen, voidaan sille keksiä uusia tarkoituksia, jotka elävöittäisivät kohdetta. (Grah 2022, 26–27.)

3.3 Kulttuuriperintöyrittäjäisyys

Monille ihmisille kulttuuriperintöyrittäjäksi ryhtyminen johtuu usein paikallisesta yhteisöstä tai kiinnostuksesta kohteen kulttuuriin. Kulttuuriperintöyrittäjät ovat usein paikallisia ihmisiä, mutta kulttuuriperintöyrittäjä voi myös olla ulkopaikkakuntalainen, jota kiinnostaa alueen kulttuuriperintö (Grah 2022, 15–17). Kulttuuriperintöä hyödyntäessä yrittäjän täytyy osata valita, mitä alueen kulttuuriperintöjä käytetään uusien tuotteiden ja palveluiden luomiseen, jotta alueen yritykset saisivat mahdollisimman paljon tuottoja. Riskien ottaminen ja valmius luoda uusia tuotteita ja palveluita kuuluvat kulttuuriperintöyrittäjän työhön. Matkailuyritysten lisäksi taiteilijat ja tapahtumienjärjestäjät saavat myös alueen kulttuuriperinnön hyödyntämisestä. Pienyritykset ylläpitävät kulttuuriperintökohteita, jotka

sijaitsevat luonnossa tai maaseudulla. Luontokohteessa sijaitsevalla kulttuuriperintökohteella on haasteena useasti saavutettavuus. (Grahm 2022, 11,13.)

Kulttuuriperintöyrittäjillä on yleensä enemmän vaikutusvaltaa, kuin muilla alueen yrittäjillä ja kohteen kulttuuriperinnön maineen ylläpitäminen on kulttuuriperintöyrittäjille hyvin tärkeää. Kulttuuriperintöyrittäjien täytyy seurata nykyajan trendejä, jotta he voivat tarvittaessa muokata omia tuotteitansa ja palveluita. Kestävä matkailu on kulttuuriperintöyrittäjille kaikista hyödyllisin matkailu tapa, koska heidän toimintansa on useasti hyvin pientä verrattuna suuriin yrityksiin eikä se vahingoita alueen kulttuuriperintökohteita. (Grahm 2022, 39–40.)

Kulttuuriperintöyrittäjille on monesti haasteena kohteen syrjäisyys ja työvoiman puute. Kulttuuriperintökohteet, jotka ovat luonnossa voivat olla joskus hankalia saavuttaa, jos matkailijalla ei ole omaa autoa tai julkinen liikenne ei kulje kohteessa. Tämän vuoksi yliturismille riskiä ei ole, mutta liian vähäisen asiakkaiden määrä vuoksi paikalliset yritykset eivät saa tarpeeksi tuottoja. Pienellä kävijämäärä on myös hyötyä kohteelle, koska liiallisen kävijä määrän vahingoittaa alueen kulttuuriperintökohteita. (Grahm 2022, 40.)

Työvoiman puute on toinen haaste, jota näkyy useasti pienissä kulttuuriperintöyrittäjäyrityksissä. Pienissä kulttuuriperintökohteissa on usein paljon iäkkäitä ihmisiä ja he yrittävät ylläpitää alueen historiaa ja kulttuuriperintöä elossa. Väestön ikääntyminen näkyy työvoiman puutteessa ja monissa pienissä kulttuuriperintökohteissa ei usein löydy tarpeeksi työntekijöitä. Tämän vuoksi monet kulttuuriperintöyrittäjäyritykset ovat useasti perheyrittäjäyrityksiä ja perheen vanhemmat antavat yrityksen eteenpäin lapsille, jotka voivat jatkaa yrityksen kehittämistä. (Grahm 2022, 48.)

Kolilla vierailevat asiakkaat tulevat yleensä kansallismaisemien tai muiden kulttuuriperintökohteiden vuoksi luonnonsuojelualueelle ja Kolin ylähotelli sijaitsee kyseisten kulttuuriperintökohteiden keskellä. Huippujen kierros ja lähialueen luontopolut sijaitsevat noin 200 metrin päässä hotellin sisäänkäynnistä ja tämän vuoksi Kolin ylähotelli on hyvin suosittu matkakohde. Monet Kolin kulttuuriperintökohteista ovat myös vierailtavia kaikkina vuodenaikoina, mikä auttaa Kolin

matkailua saamaan asiakkaita ja tuloja ympäri vuoden. Kolin matkailulla on myös haasteita ja saavutettavuus on kaikista yleisin haaste. Kolin kulttuuriperintökohteet sijaitsevat suurimmilta osin luonnossa ja tämän vuoksi, joihinkin näihin kohteisiin on hankalaa päästä. Kolin luonnonsuojelualueeseen kulkee harvoin julkinen liikenne ja bussit kulkevat Kolin portille asti, mistä asiakkaan täytyy jatkaa matkaa taksilla. Kolin hotelli ja luonnonsuojelu alue sijaitsevat melko syrjäisellä paikalla ja ilman omaa autoa asiakkaille on haastavaa tulla vierailemaan kohteeseen.

3.4 Vastuullinen ja kestävä matkailu

Vastuullisuus on ollut pitkään suosittu puheenaihe matkailualoilla ja nykyään matkailuyritykset antavat asiakkaille mahdollisuuden tehdä vastuullisia päätöksiä matkustaessa (Museovirasto 2024). Vastuullisessa matkailussa pyritään vähentämään matkailusta tulevia päästöjä ja luomaan uusia työmahdollisuuksia (Green Tourism 2024). Vastuullinen matkailu voi olla haastavaa, koska sen pitää olla hyödyllistä kaikille, jotka ovat kehittämässä sitä. Vastuullisen matkailun kehittämisessä luovuus on tärkeää ja uusien matkailutuotteiden suunnittelussa täytyy ottaa huomioon, kuinka uudet tuotteet ja palvelut voivat vaikuttaa matkailun tulevaisuuteen (Green Tourism 2024).

Kestävä matkailu on vastuullisen matkailun kanssa hyvin samanlainen ja molemmissa matkailutavoissa on samantyylliset tavoitteet. Resurssien järkevästi käyttäminen ja toisen maan kulttuurin kunnioittaminen ovat kestävän matkailun pääteemoja. Kiertomatkailu on toinen matkailutapa, joka on hyvin samanlainen kestävän matkailun ja vastuullisen matkailun kanssa. Kiertomatkailussa pyritään luomaan matkailutuotteita ja palveluita käyttämättä olemassa olevia raaka-aineita. Kiertomatkailu ei ole rajoittunut pelkästään matkailuyrityksiin ja turistit pääsevät omalla aktiivisella toiminnalla vaikuttaa heidän kulutukseensa. (Green Tourism 2024.)

3.5 Aktiviteettimatkailu

Aktiivisuudella tarkoitetaan aktiivisesti vastuullisten päätöksen tekoa tulevaisuuden matkailun kannalta. Aktiivisuus matkailussa voidaan yhdistää matkailijan ja palveluiden tuottajan vastuulliseen päätöksentekoon, sekä trendien hyödyntämiseen kulttuuriperintömatkailussa. Vieraaseen kulttuuriin perehtyminen liittyy myös aktiivisuuteen. Matkailijat saavat paljon paremman käsityksen paikallisista ihmisistä ja vieraasta kulttuurista, kun he pääsevät tekemään siihen liittyviä aktiviteetteja. Vieraan maan aktiviteetteja tekemällä matkailijat ymmärtävät paremmin heidän kulttuuriansa ja tapoja.

Live like a local on nykyään suosioon noussut matkailutapa Suomessa ja ulkomailla. Tässä matkailutavassa matkailijat majoittuvat paikallisten ihmisten kanssa ja tekevät paikallisten aktiviteetteja. Live like a local -tyyppinen matkailu sopii hyvin Suomeen, koska sitä on helppo toteuttaa ja ulkomaan matkailijat saavat siitä ainutlaatuisen kokemuksen. (Visit Finland 2024.) Vieraan kulttuurin kunnioitus on tässä matkailutavassa molemmin puolin tärkeää, jotta matkailukokemus olisi molemmille osapuolille mahdollisimman hyvää. Hyvän kokemuksen saaminen on molemmin puolin tärkeää, koska paikalliset yritykset saavat turisteilta tuloja ja turistit pääsevät kokemaan matkakohteessa jotain ainutlaatuista. Vaikka turistit tulevat matkakohteeseen kokemaan vierasta kulttuuria paikalliset ihmiset pääsevät samalla tutustumaan turistien omaan kulttuuriin, josta syntyy molemmin puolin rikas kokemus. (European Commission 2024.)

3.6 Yhteistyö

Yhteistyön tekeminen on tärkeää kaikilla aloilla ja ilman yhteistyötä eri sektorien kanssa yrityksen tuotteita ja palveluita ei voida tarpeellisesti kehittää. Matkakohteen mukaan alueelle pitää keksiä mahdollisimman monia eri tuotteita ja palveluita, joiden avulla turistit voivat kokea paikallisen kulttuurin. Matkailutuotteiden ja palveluiden suunnittelussa on tärkeää huomioida kohderyhmät, koska eri ikäiset matkailijat kokevat kulttuuriperinnön eri tavalla. Iäkkäämmät ihmiset haluavat viettää aikaa lomalla paljon rauhallisemmin, kun taas nuoremmat turistit haluavat tehdä alueella aktiviteetteja. Uusien tuotteiden ja palveluiden

suunnitteluvaiheessa täytyy muistaa tehdä niistä kaiken ikäisille tarkoitettuja, jotta kaikki pääsisivät käyttämään niitä. Maailma on suuntaamassa globaalimpaan suuntaan, ja tulevaisuudessa matkailuyritykset voivat etsiä uusia yhteistyökumppaneita ulkomailta. (Visit Finland 2024.)

4 Keskeiset käsitteet ja tietoperusta

4.1 Museoviraston tutkimus

Keskeiset tutkimukset opinnäytetyössä liittyvät kulttuuriperinnön hyödyntämiseen ja kulttuuriperintökohteiden kestävyys. Keskeisiin tutkimuksiin on valittu suomalaisia ja ulkomaalaisia tutkimuksia, jotta tietoperusta olisi mahdollisimman kattavaa. Tutkimuksissa on myös mukana asiantuntijoita eri aloilta, jotka kertovat omia mielipiteitään, kuinka kulttuuriperintö esiintyy eri paikoissa ja kuinka niitä voidaan hyödyntää. Museovirasto suoritti tutkimuksen 2021, jossa käytiin läpi kulttuuriperinnön merkitystä, paikallisuutta ja matkailuyritysten yhteistyötä. Kestävyyttä on tutkimuksen yksi pääteemoista ja tekstissä mainitaan, kuinka eri yritysten kanssa yhteistyön tekeminen, luonnon suojeleminen ja paikallisten yritysten kanssa yhteistyö tekeminen parantaa alueen matkailua ilman, että kulttuuriperintökohteet kärsisivät. (Museovirasto 2024.)

Yhteistyön ylläpitäminen on erityisesti matkailualoilla tärkeää, koska sen avulla yritykset voivat kommunikoida toistensa kanssa ja parantaa heidän toimintaansa. Uusia yhteistyökumppaneita voidaan etsiä myös ulkomailta, jos matkailuyritys haluaa keskittää heidän toimintaansa ulkomaalaisia matkailijoita kohtaan. (Museovirasto 2024.) Maailma on suuntaamassa globaalimpaan suuntaan ja suomalaisten matkailuyritysten täytyy olla valmiina palvelemaan ulkomaalaisia matkailijoita ja tarvittaessa muuttaa matkailutuotteita ja palveluita, jotta ne sopisivat sekä suomalaisille, että ulkomaalaisille matkailijoille. Matkakohteiden markkinoinnin kohdentaminen ulkomaille tuo matkakohteisiin myös ulkomaalaisia turisteja ja mahdollisesti uusia yhteistyökumppaneita.

4.2 Polkuja esihistoriasta tulevaisuuteen

Maija Mäki (2020) kertoo kirjassaan Polkuja esihistoriasta tulevaisuuteen Suomen arkeologisista kohteista ja kuinka niitä voidaan hyödyntää alueen matkailun kehittämistä varten. Kirjassa tulee esiin kulttuuriperinnön kehittyminen ja kulttuuriperinnön merkitys alueen nuoremmalle sukupolvelle. Arkeologisten kohteiden merkitys alueen kehittämistä varten oli yksi kirjan pääteemoista. Arkeologisista kohteista voidaan järjestää museonäyttelyitä, jotka houkuttelevat matkailijoita tulemaan kohteeseen. Arkeologisille kohteille on myös mahdollista järjestää elämymatkoja turisteille. (Mäki 2020, 22–32.)

Maija Mäki (2020) kertoo kirjassaan tulevaisuuden suunnittelemisen haasteista, kuinka yksilön täytyy olla avoin ja valmistautua mahdollisimman moneen eri tulevaisuuden skenaarioon (Mäki 2020, 35–37). Mäen kirjassa on tutkimus, jossa eri alojen asiantuntijoita kertovat heidän omia mielipiteitänsä kulttuuriperinnön nykyhetkestä ja tulevaisuudesta (Mäki 2020, 47, 53). Tutkimuksessa matkailualojen asiantuntijoiden mielestä kulttuuriperintö on hyvin tärkeää matkailualoille. Ilmastonmuutos tuli myös esille ja ilmastonmuutoksesta ilmenevät haitat kuten tulvat ja metsäpalot voivat tulevaisuudessa olla hyvinkin haitallisia arkeologisille ja kulttuuriperintökohteille (Mäki 2020, 80). Matkailun tuotteiden ja palveluiden kehittäminen trendejä hyödyntäen tuli myös kirjassa esille ja digitaalisuuden yhdistäminen kulttuuriperintöön olivat tärkeitä asioita matkailun tulevaisuutta ajatellen (Mäki 2020, 83–86).

Maija Mäen kirjassa tuli ilmi paljon hyödyllistä asiaa opinnäytetyöhön liittyen kuten matkailun tulevaisuuden miettiminen ja matkailupalveluiden kehittäminen. Palveluiden kehittäminen täytyy olla jatkuvaa työtä ja uusien trendien kehittämistä pitää seurata. Digitaalisuuden avulla alueen nuoremmat ihmiset voivat olla paremmin kosketuksessa omaan kulttuuriperintöön. Digitaalisuus on nykyään hyvin yleistä ja sen hyödyllisyyttä pitäisi käyttää matkailualojen ja yritysten parantamista varten. Digitaalisuus tulee kehittymään tulevaisuudessa yhä enemmän ja matkailutuotteet ja palvelut kehittyvät sen mukana. Kohteen kestävyys tuli myös tekstissä esille, mikä on tärkeää ottaa huomioon, kun ajatellaan kulttuuriperintökohteiden tulevaisuutta. Arkeologisilla kohteilla täytyy myös ottaa

huomioon kohteen kunto, koska jos arkeologisessa kohteessa on vaarallista vierailua niin kohteessa ei voida järjestää kiertueita tai päiväretkiä. (Mäki 2020, 100.)

4.3 Cultural Heritage in Action

Cultural Heritage in Action tutkimuksessa käytiin läpi, kuinka nykyaikana tapahtuneet asiat, kuten pandemia ja ilmastonmuutos ovat vaikuttaneet matkailuun ja kulttuuriperintöön eri maissa ja alueilla. Kulttuuriperintöä hyödyntävät ammatit, kuten matkailu, museot ja tapahtumien järjestäjät ovat kärsineet pandemian aiheuttavista vaikutuksista. Tutkimuksessa tuli esille ilmastonmuutos ja sen vaikutus kulttuuriperintökohteisiin ja matkailijan haluun matkustaa ulkomaille. Ilmastonmuutokseen täytyy olla aktiivisesti vaikuttamassa, jotta kulttuuriperintökohteet säilyisivät ja matkailu olisi samalla tavalla mahdollista tulevaisuudessakin. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön hyödyt paikallisille ja matkailijoille tuli tutkimuksessa hyvin esille ja kulttuuriperinnön hyödyntäminen auttaa ihmisiä lähentymään heidän omaan kulttuuriperintöönsä kanssa. (Cultural Heritage in Action 2024.)

4.3.1 Sallingin niemimaa

Cultural Heritage in Actionin tutkimuksissa hyödynnetään paikallista kulttuuriperintöä, jotta niistä voidaan luoda uusia työmahdollisuuksia paikallisille ihmisille ja samaan aikaan houkutella turisteja vierailemaan kulttuuriperintökohteessa. Tanskan Sallingin niemimaalla on aloitettu uudelleen tuolien rakentaminen perinteisillä tavoilla. Vuosia sitten Sallingin niemimaa tuotti paljon tanskalaisia huonekaluja, mutta nykyään alueen huonekalutehtaiden määrä on laskenut huomattavasti ja työttömyys alueella on ollut nousussa. Sallingin niemimaan asukasmäärä on myös laskenut työmahdollisuuksien puutteellisuuden vuoksi. Tässä tutkimuksessa hyödynnetään Sallingissa olevia huonekalutehtaita luomalla uusia työpaikkoja, jotka elävöittäisivät aluetta. Tutkimuksen tavoitteena on myös lähentää Sallingin yhteisöä jakamalla tuolien rakentamistekniikoita alueen

ihmisille työpajojen avulla. Tuolien rakentaminen on tarkoitettu kaikenikäisille ja tuolien rakennus työpajoilla lapset saavat suunnitella omanlaisia tuoleja ja koristella niitä haluamalla tavalla. Tässä tutkimuksessa paikallinen kulttuuriperinnön hyödyntäminen yhdistyy käsityöläisyyden kanssa. Tutkimuksessa on käytetty luovaa tapaa yhdistää paikalliset ihmiset heidän kulttuuriperintönsä kanssa ja tulevaisuudessa tästä voi syntyä uusia työmahdollisuuksia ja työpaikkoja paikallisille ihmisille. Vanhoille huonekalutehtaille tulee myös uutta käyttöä, kun niitä hyödynnetään alueen talouden kehittämistä varten. Tässä tutkimuksessa on käytetty ainutlaatuista tapaa hyödyntämällä paikallista kulttuuriperintöä. (Cultural Heritage in Action 2024.)

4.3.2 Tampereen kulttuuriperintökohteet

Cultural Heritage in Action tutkimuksessa oli myös suomalainen hanke, jonka tavoitteena oli suojella Tampereen historiallisia ja arkeologisia kohteita. Hankkeessa paikalliset ihmiset voivat ”adoptoida” arkeologisen tai historiallisen kohteen ja huolehtia kohteen kunnossapidosta ja järjestää tapahtumia, jotka herättävät kiinnostusta kohteeseen. ”Adoptoija” voi olla yksilö tai ryhmä ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita kohteesta ja sen kunnossapidosta. Hankkeen tavoitteena on herättää kiinnostusta Tampereen arkeologisia ja historiallisia kohteita kohtaan. Hanke tekee yhteistyötä Pirkanmaan museon ja paikallisten arkkitehtuurien kanssa, jotta he voivat pitää parempaa huolta kohteista ja järjestää tulevaisuudessa tapahtumia siellä. Paikallisten ihmisten yhteistoiminta oli tämän hankkeen päätavoite ja paikallisten ihmisten yhteistyö auttoi heitä tuomaan esille alueen kulttuuriperintöä ja historiaa. Suomessa ja varmasti monissa muissakin maissa on samanlaisia historiallisia kohteita, jotka ovat päässeet unohtumaan alueen ihmisiltä. Kulttuuriperinnön ja alueen historian hyödyntäminen on, kuitenkin tarpeellista, jos halutaan parantaa kohteen identiteettiä. Kohteen mukaan historiallisten kohteiden korjaaminen ja elävöittäminen voi olla haastavaa, mutta varmasti sen vaivan arvoista. Historialliset kohteet ovat suosittuja paikkoja vierailta ja niiden kunnossapidosta huolehtiminen on kannattavaa paikallisten matkailuyritysten kannalta. (Cultural Heritage in Action 2024.)

5 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

5.1 Aluekartan suunnittelu

Kolin kulttuuriperintökohteiden aluekartan suunnittelu alkoi kartta työkalun valitsemisella. Aluekartan työkaluksi valitsin Google Map Makersin, jonka avulla pystyy luomaan interaktiivisia karttoja lisäämällä valmiiksi valittuun karttapohjaan kuvia ja tietoa kohteista. Aluekartan suunnittelussa käytän omaa tietoa Kolin kansallispuistosta. Olen työskennellyt Break Sokos Hotels Kolilla 2 vuotta ja Kolin kansallispuisto ja lähialueen luontopolut ovat tulleet hyvin tutuiksi. Kulttuuriperintökohteet olivat ensimmäiset asiat, jotka lisäsin aluekarttaan. Kulttuuriperintökohteiden lisäksi merkitsin karttaan lähialueen luontopolut, jotka vaihtelevat pituuksilla ja ovat noin 3–5 km. Päätin valita aluekarttaan vain lähialueen luontopolut, koska Kolin pidemmät ja haastavammat luontopolut eivät sovellu päiväretkeen, jota varten suunnittelen karttaa. Kulttuuriperintökohteet, jotka valitsin aluekarttaan ovat monille tuttuja, kuten huippujen kierros, pirunkirkko ja Räsävaaran näkötorni. Jokaiselle kohteelle tulee myös oma merkki ja väri, jotta ne olisivat helpompia tunnistaa kartalta. Lopuksi karttaan lisätään tietoa jokaisesta kulttuuriperintökohteesta, kuinka kohteisiin päästään ja kuvia kohteesta (kuva 1).

Kuva 1. Kansallismaiset Ukko-Kolin huipulta. (Kuva: Naoki Kyllönen).

5.2 Kolin päivätien suunnittelu

Kolin päivätien suunnittelu alkoi kohteiden valitsemisella ja vierailumahdollisuuksien tarkisteluilla. Vuodenajan mukaan joihinkin kohteisiin on hankalaa päästä, ja tätä varten päivätien sisältyy monia eri kohteita, jotta vuodenajasta riippumatta päivätientä voitaisiin järjestää Kolilla. Kolin luontopolut ja reitit muuttuvat vuodenajan mukaan ja monista luontopoluista tulee talvella hankalankulkuisia. Kolin huippujen kierroksien vierestä lähtevä Mäkrän kierros on talvella haastava luontopolku kulkea. Kolin kylän polku on talvella asiakkaille käytössä, mutta satama polkua ei kunnosteta talvella.

Päivätientä alkaa Kolin huippujen kierroksilla ja ylä Kolin luontopoluilla kävelyllä. Huippujen kierrosten vierestä lähtee Mäkrän kierros, joka on noin 7 km pitkä luontopolku. Mäkrän kierroksella asiakkaat pääsevät näkemään Kolin kauniita maisemia ja vierailemaan kuuluisalla kohteella, jossa Järnefelt maalasi kuuluisan taideteoksensa. Päivätientä tulisi myös mukaan opas, joka voisi kertoa Kolin kulttuuriperintökohteista. Opas olisi Luontokeskus Ukossa työskentelevä

henkilö tai paikallinen ihminen, joka tietää alueen historiasta ja kulttuuriperinnöstä. Huippujen kierrosten ja Mäkrän kierroksen jälkeen päiväretki jatkuu Kolin kylän kahvila Rynäseen, jossa matkustajat voivat pitää tauon ja nauttia paikallisista taideteoksista. Viikonpäivän mukaan Kolin Rynänen saattaa olla kiinni, jolloin asiakkaat voivat mennä Kolin kylän hotelliin viettämään taukoa.

Tauon jälkeen päiväretki jatkuu Pirunkirkolle, Räsävaaran jääputouksille tai Kolin satamalle. Pirunkirkko on syksyllä erittäin suosittu matkakohde, ja asiakkaat pääsevät kohteeseen omilla ajoneuvoilla tai tarvittaessa taksilla. Matkaa Pirunkirkolle Kolin kylältä on noin 12 km. Talvella päiväretken ohjelmaan kuuluu Räsävaaran jääputouksilla ja näkötorilla vieraileminen. Räsävaaran läheltä löytyy myös nuotiopaikka, jota asiakkaat voivat halutessa käyttää. Kesällä päiväretkeen kuuluu Kolin satamassa ja Kolin veistospuistossa vierailu. Kolin satamassa asiakkaat pääsevät kokemaan laivaliikenteen historiaa ja veistospuistossa asiakkaat pääsevät näkemään paikallisia taideteoksia, jotka ovat saaneet inspiraatiota Kolin mytologiasta ja tarinoista. (Luontoon 2024.)

6 Kulttuuriperinnön hyödyntäminen Suomessa

6.1 Luonto

Luonnolla on suuri merkitys suomalaisessa matkailussa ja luontomatkailu on yksi suosituimpia matkailutapoja Suomessa. Suomen luonto on tunnettu metsistä ja tuhansista järivistä, mikä antaa puhtaan ja koskemattomuuden olon. Suomessa luontomatkailuun yhdistetään useasti kestävyys ja vastuullisuus, mikä on ollut lähiaikoina yksi suurimmista trendeistä. Kulttuurimatkailu on useasti yhteydessä luontomatkailuun, koska Suomessa monet kulttuuriperintökohdet löytyvät luonnosta. (Mäki 2020, 30–31.)

Vastuullisten päätöksiä teko on ollut nykyään yksi nousevista trendeistä, koska ilmastonmuutoksen aiheuttamat vaikutukset, kuten metsäpalot ja tulvat ovat kasvaneet. Suomessa voidaan hyödyntää luonnossa sijaitsevia

kulttuuriperintökohteita ja keksiä niistä uusia aktiviteettejä, jotta alueelle tulisi enemmän matkailijoita. Luontokohteisiin voidaan myös keksiä uusia tuotteita ja palveluja, kuten luontokävelyjä ja paikallisen ruoan valmistamista metsästä kerättyjen raaka-aineiden avulla. Luontomatkailu on myös hyvin suosittua Suomen naapurimaissa. Monet ulkomaalaiset turistit pitävät siitä, kun he pääsevät perehtymään vieraaseen kulttuuriin tekemällä heidän aktiviteettejaan. (Visit Finland 2021.) Tällaiset aktiviteetit lähentävät matkailijoita sekä paikallisia ihmisiä ja samat matkailijat saattavat tulla uudestaan vierailemaan tulevaisuudessa.

Vaihtoehtoinen matkailu on toinen matkailutapa, joka sopii luontomatkailun ja kestävän matkailun kanssa. Vaihtoehtoisessa matkailussa kohteeseen tuleva matkailija kuluttaa mahdollisimman vähän alueen luontoa tekemällä aktiviteetteja, jotka kuormittavat alueen luontoa mahdollisimman vähän. (Mäki 2020 30–31.) Samantyyllisiä matkailutapoja voidaan tulevaisuudessa yhdistää toistensa kanssa, koska niillä on useasti samat tavoitteet matkailun kannalta. Kahden matkailutavan yhdistämisestä voi tulevaisuudessa syntyä uusia matkailutapoja tai uusia matkailun tuotteita ja palveluita.

6.2 Arkeologiset kohteet

Arkeologisia kohteita on hyvin paljon ympäri Suomea ja monet näistä ovat kalliomaalauksia ja muinais- ihmisten hautoja. Arkeologisia kulttuuriperintöjä hyödyntämällä on mahdollista saada parempi ymmärrys tulevaisuuden suuntaviivoista. Arkeologiset kohteet ovat usein ainutlaatuisia alueelle ja monista näistä kohteista on mahdollista löytää jotain uutta, mitä ei ole ennen löytynyt muualta. Omaan kulttuuriin perehtyminen on tärkeää, koska silloin voi paremmin ymmärtää omia juuriaan ja saada uudenlaista ymmärrystä omaa kulttuuriaan kohtaan. (Mäki 2020, 22–23.) Arkeologisia kulttuuriperintöjä voi hyödyntää näyttelyissä, museokierroksilla ja eri aktiviteeteilla, kuten elämysretkillä tai kävelyillä (Mäki 2020, 26–32).

Näitä aktiviteetteja voi parantaa digitaalisuuden avulla luomalla nettisivuja museoille ja arkeologisille kohteille. Matkustajat ja alueesta kiinnostuneet ihmiset

pääsevät nettisivujen avulla perehtymään alueeseen ja saavat selville, mitä kohde voi tarjota heille. Museoiden näyttelyitä on myös mahdollista parantaa digitaalisuuden avulla ja näyttelyitä voi muuttaa videoiksi, jotta niitä olisi helpompi havainnollistaa. Digitaalisuus avaa myös mahdollisuuksia työpaikoille etenkin yhteiskunnan nuorille ihmisille, koska heille sosiaalisen median ja internetin käyttäminen on tuttua.

6.3 Kalevala

Kalevala on monille suomalaisille tuttu kansalliseepos ja Suomen yksi tärkeimmistä kulttuuriperinnoistä. Kalevalan ensimmäinen versio julkaistiin 1835-luvulla ja Kalevalan kansalliseepos julkaistiin 1849-luvulla. Kalevala on saanut inspiraatiota vanhoista karjalaisista laulurunoista, joita Lönnrot keräsi matkustaessaan Karjalassa ja Inkerissä. Karjalaiseen mytologiaan liittyy useasti luonto, taianomaiset asiat sekä tarinat maailman alusta ja luomisesta. Lönnrotin Kalevala perustuu suulliseen lauluperinteeseen, joka sai vaikutteita Karjalan ja Inkerin alueilta. Lönnrotin Kalevalan tarkoituksena oli luoda suomalainen teos, joka olisi eurooppalaisten teosten kanssa yhtä merkittävä ja vaikuttava. (Kupiainen 2022.) Kolin kulttuuriperintökohteet, kuten kansallismaisemat, Pirunkirkko ja Mäkrän kierros ovat myös toimineet inspiraationa Lönnrotin Kalevalaan.

Kalevalassa yhdistyy suomalainen ja karjalainen kulttuuri ja se kuuluu maailmankirjallisuuteen. Kalevalasta on tehty vuosien aikana useita eri versioita, joista kaikista tunnetuin on Lönnrotin tekemä teos. Kouluikäisille on myös luotu oma lyhyempi versio Kalevalasta, jossa tulee esiin samoja kulttuurillisia sekä mytologisia asioita. Karjalaisen kulttuurin lisäksi Kalevalassa tulee näkyviin myös eurooppalaista kulttuuria, joka oli suosittua kyseisenä ajankohtana, kun Kalevala luotiin. Kalevalan ainutlaatuisuuden ja sen inspiraation ansioista Euroopan Komissio myönsi Kalevalalle kulttuuriperintötunnuksen vuonna 2024, jotta yhä useampi eurooppalainen pääsisi tutustumaan suomalaiseen ja karjalaiseen kulttuuriperintöön. (Kalevalaseura 2024.)

Kulttuuriperintötunnuksen lisäksi suomalainen kirjallisuusseura, Gallen Kallela Museo, Karelia Ammattikorkeakoulu ja monet muut yhteistyökumppanit aloittivat Eepinen Kaleidoskooppi nimisen hankkeen, jonka tavoitteena on herättää kiinnostusta Kalevalaa kohtaan sekä Suomessa, että Eurooppaan. Hankkeessa järjestetään erilaisia työpajoja ja tapahtumia, jonka avulla lapset pääsevät kokemaan Kalevalaa ja suomalaista kulttuuriperintöä. Hankkeella halutaan herättää eurooppalaisille lapsille kiinnostusta heidän omaa kulttuuriensa kohtaan. (Valtioneuvosto 2024.)

6.4 Karelianismi

Karelianismi oli 1800-luvun loppupuolella alkanut kiinnostus karjalaista kulttuuria kohtaan. Monet kuuluisat suomalaiset taiteilijat olivat kareliaaneja ja heidän teoksensa ovat säilyneet useamman sukupolven ajan. Kolin kansallismaisesta inspiraatiota saanut Eero Järnefelt oli Kareliaani. Nykyajan taideteoksissa, musiikissa ja arkkitehtuurissa voi nähdä karelianismia. Kareliaanien taideteoksien tavoitteena oli luoda kansallista identiteettiä. Karjalan alue nähtiin vanhana ja muinaisena paikkana, jossa suomalainen kulttuuri on saanut alkunsa, ja tämän vuoksi monet taiteilijat menivät Karjalaan etsimään inspiraatiota. Karjalainen luonto, tavat sekä eläminen oli suurin inspiraatio Kareliaani taiteilijoille. Eurooppalainen uusromantiikkaa käytettiin myös paljon karjalaisissa taideteoksissa ja Kalevalan kansalliseepoksessa yhdistyy sankarit ja mytologia. (Luontoon 2024.)

6.5 Maailmanperintökohteet Suomessa

Suomessa on seitsemän maailmanperintökohdetta ja suurin osa näistä kohteista löytyvät Etelä ja Keski-Suomesta (Museovirasto 2024). Näillä kohteilla on suuri merkitys alueen ihmisille ja suurimmassa osassa kohteissa yhteisenä tekijänä on ainutlaatuinen arkkitehtuuri ja tapahtumarikas historia.

Suomenlinna on Suomen maailmanperintökohteista yksi suosituin. Suomenlinna on ollut Venäjän, Ruotsin ja Suomen hallinnassa pitkän historian aikana ja tämän vuoksi se on valittu yhdeksi maailmanperintökohteeksi (Museovirasto 2024). Suomenlinna on hyvin suosittu matkailukohde ja monet tulevat kohteeseen päiväretkelle perheiden tai ystävien kanssa. Suomenlinnaa on käytetty pitkään matkakohteena ja paikalliset yritykset ovat hyötäneet siitä paljon. Suomenlinnaan pääsee vesireittien avulla ja kyseiset vesireitit ovat käytössä ympäri vuoden. (Suomenlinna 2024.) Suomenlinna on kotimaan matkailussa yksi suosituimpia kohteita ja mainio esimerkki, kuinka matkakohteen historiaa ja arkkitehtuuria hyödyntämällä alueelle saadaan lisää matkailijoita.

Merenkurkun saaristo on toinen suosittu maailmanperintökohde, jossa vierailee vuosittain satoja turisteja. Merenkurkun saaristo sijaitsee Suomen länsi osiossa ja maailmanperintökohde ylittää Suomesta Ruotsiin. Jääkauden aiheuttamat jäljet näkyvät molemmissa Pohjoismaissa ja tämän takia molemmat maat jakavat tämän maailmanperintökohteen. (Museovirasto 2024.) Ainutlaatuinen luonto ja maasto houkuttelee Merenkurkun saaristolle turistien lisäksi tutkijoita, jotka haluavat tietää enemmän alueesta ja sen maantieteellisestä historiasta. Merenkurkun saaristolla on myös tarjolla paljon aktiviteetteja turisteille. Aktiviteetteihin kuuluu luontopoluilla käveleminen, kalastaminen ja melominen. Alueen rikas luonto houkuttelee turisteja myös ulkopaikkakunnilta ja Ruotsista vierailemaan kohteessa. Merenkurkun saaristossa turistit pääsevät kokemaan paikallisten ihmisten elämää ja kulttuuria paikan päällä. (Visit Vaasa 2024.)

Kolin luonnonsuojelualue on yksi Unescon nimeämistä kohteista. Kolista tuli Unescon yksi nimetyistä kohteista vuonna 2009, kun sen luonnonsuojelualueetta laajennettiin. Koli kuuluu nykyään Pohjois-Karjalan biosfäärialueeseen ja siihen kuuluvat myös Lieksa sekä Ilomantsi. Biosfäärialueen tehtävänä on ylläpitää alueen luontoa ja ehkäistä mahdollisia haittatekijöitä, jotka voivat vaikuttaa negatiivisesti kohteen luontoon. Kolille rakennettiin myös luontokeskus sen jälkeen, kun Unesco nimesi Kolin biosfäärialueeksi ja se on houkuttanut paljon asiakkaita vierailemaan siellä. (STT Info 2024.) Kolin luontokeskus Ukosta matkailijat saavat tietoa alueesta ja reittejä lähialueen luontopolkuihin.

7 Digitaalisuus

7.1 Digitaalisuuden hyödyntäminen matkailualoilla

Digitaalisuus on nykyään kaikille jokapäiväinen asia ja se auttaa ihmisiä etsimään tietoa ja pysymään kontaktissa muiden ihmisten kanssa. Digitaalisuutta käytetään nykyään monilla eri aloilla tuotteiden ja palveluiden toiminnan parantamista varten. Yritykset parantavat usein omia nettisivuja ja markkinointia digitaalisuuden ja sosiaalisen median avulla. Sosiaalisen median avulla markkinointia voidaan kohdentaa nuoremmille ihmisille, joille sosiaalinen media ja internetti on tutumpaa. (Cultural Heritage in Action 2024.)

Kulttuuriperintökohteita ja muita matkakohteita voi edellä mainittujen esimerkkien tapaan markkinoida digitaalisuutta hyödyntäen. Digitaalisuuden avulla yritykset voivat myös parantaa kulttuuriperintökohteiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Matkailijoille edullisin tapa tehdä varauksia on yleisesti netin kautta ja jokaisella matkakohteella on oltava omat sivustot, josta voi varata matkoja kohteeseen. Matkojen varaamisen lisäksi matkakohteiden sivustoille voi lisätä tietoa julkisesta liikenteestä ja kulkuneuvoista, joiden avulla turistit pääsevät helposti matkakohteeseen. Asiakaspalautteiden kerääminen on myös digitaalisuuden avulla helpompaa. Digitaalisuutta hyödyntämällä asiakaspalautteiden kerääminen voidaan siirtää kokonaan sähköiseen muotoon, jotta asiakkaat voivat vastata niihin nopeammin ja helpommin. Asiakkailta saatuja palautteita voidaan käyttää suuntaviivoina, joiden avulla matkailuyritykset voivat kehittää heidän toimintaansa. Tämän lisäksi asiakkaat voivat netin kautta jakaa kokemuksiaan kohteesta ystävilleen ja perheenjäsenille, mikä kasvattaisi matkakohteen suosiota. (Visit Finland 2024.)

7.2 Digitaalisuuden hyödyntäminen tulevaisuudessa

Digitaalisuutta hyödynnetään matkailualoilla useasti markkinoinnin tai tuotteiden ja palveluiden parantamista varten, mutta digitaalisuutta voidaan hyödyntää

monella muulla eri tavalla. VR-lasit ja virtuaalista todellisuutta voi käyttää alueen kulttuuriperinnön elävöittämistä ja asiakkaan kokemusten parantamista varten. Virtuaalinen todellisuus on jatkuvasti kehittymässä ja tulevaisuudessa matkailu, ja tapahtumien järjestäminen voi tapahtua osittain virtuaalisessa todellisuudessa. Virtuaalinen todellisuus on hyvin suosittua nykyään ja tulevaisuudessa sen suosio tulee todennäköisesti kasvamaan. (Heinonen 2021.)

Virtuaalisen todellisuuden lisäksi 360-kuvia voi hyödyntää matkailukohteiden elävöittämisessä. 360-kuvien avulla matkailijat pääsevät näkemään eläviä kuvia ja videoita matkakohdeesta ja sen lähiympäristöstä. 360-kuvien avulla voidaan kasvattaa kulttuuriperintökohteen suosiota lisäämällä eläviä kuvia ja videoita kulttuuriperintökohteesta. 360-kuvilla asiakkaat pääsevät näkemään matkakohdeesta kuvia eri vuodenaikoina ja tämä on erittäin tärkeää, jos matkakohde on luonnossa. (Heinonen 2021.) Kolin hotellilla sekä Kolin luonnonsuojelualueella hyödynnetään 360-kuvia, joista voi nähdä eläviä kuvia Kolin luontokohteista eri vuodenaikoina. Luontokohteiden lisäksi 360-kuvien avulla näkee myös kuvia hotellin vastaanotosta, hotellihuoneista ja lähialueen muista rakennuksista kuten luontokeskus Ukosta.

Matkailu tuotteiden ja palveluiden lisäksi digitaalisuutta voidaan hyödyntää aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön parantamista ja ylläpitämistä varten. Museovirastolla on uusi suunnitelma muuttaa heidän kokoelmansa digitaaliseen muotoon, jotta ne olisivat enemmän käytettävissä ja helpommin saatavilla. Kokoelmien muutos digitaaliseen muotoon aloitettiin vuonna 2023 ja se tulee arvioltaan kestämään noin kolme vuotta. Museovirasto tekee yhteistyötä Suomen kansallismuseon kanssa ja he tekevät päätöksiä, kuinka projekti suunnitellaan ja toteutetaan. Näiden kokoelmien seassa on myös paljon kulttuuriperinnöllisiä ja historiallisia esineitä, joiden säilyminen on hyvin tärkeää. (Museovirasto 2024.)

8 Pohdinta ja eettisyys

8.1 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, kuinka kulttuuriperintömatkailu kehittyi tulevaisuudessa ja kuinka eri alueiden kulttuuriperintöjä voidaan hyödyntää matkailun kehittämistä varten. Kulttuuriperintömatkailun tulevaisuuden suuntaviivojen selvittämistä varten etsin tietoa useista lähteistä ja tieteellisistä tutkimuksista, jotka liittyivät kulttuuriperintöön, matkailuun ja trendien hyödyntämiseen. Kulttuuriperintökohteiden hyödyntäminen oli opinnäytetyön yksi pääteemoista. Opinnäytetyön toiminnallisista osuuksista aluekartta toteutui ja päiväretki jäi suunnitelmaksi, jota voi tulevaisuudessa kehittää.

Molempia toiminnallisia osuuksia on mahdollista kehittää eteenpäin. Aluekartan toteuttamisessa tuli paljon muutoksia ja päätin olla lisäämättä yksityisalueiden rajoja. Yksityisalueita on Kolilla hyvin vähän ja niiden lisääminen aluekarttaan ei ollut mielestäni tarpeellista. Aluekarttaa on mahdollista hyödyntää muihinkin kohteisiin kuin Kolin kulttuuriperintökohteisiin. Google Map Makers on monipuolinen työkalu ja sen avulla voidaan muokata aluekarttaa tai tehdä kokonaan uusia karttoja muista alueista. Kolin kulttuuriperintökohteisiin ja luontopoluille voi tulla tulevaisuudessa muutoksia ja karttaa voi sen mukaan muokata ja kehittää. Aluekartassa olevia kuviakin on mahdollista parantaa lisäämällä karttaan eri vuoden ajoista kuvia tai lisäämällä 360-kuvia Kolilta. Aluekarttaan on myös mahdollista lisätä videoita tai linkkejä kohteista.

Kolin päiväretken tarkoitus oli toimia aluekartan kanssa ja päiväretkeen sisältyvät kohteet ovat kaikki Kolin aluekartassa, jonka avulla asiakkaat saavat tietoa Kolin kulttuuriperintökohteista. Päiväretkeä voi jatkokehittää miettimällä, kuka voisi järjestää päiväretkiä. Ensimmäisenä vaihtoehtona voisi olla Luontokeskus Ukon henkilökunnasta työntekijä, joka järjestäisi päiväretkiä, koska luontokeskuksessa työskentelevillä ihmisillä on paljon kokemusta alueesta. Luontokeskus Ukon henkilökunta on joskus aikaisemminkin järjestänyt kiertueita lähialueen kohteista Kolilla vieraileville matkailijoille. Toisena vaihtoehtona olisi paikallinen

ihminen, joka olisi halukas järjestämään päiväretkiä. Kolin paikalliset ihmiset tuntevat alueen kulttuuriperintökohteet läpikotaisin ja päiväretki luo työmahdollisuuksia niille tarvitseville. Kolin paikalliset ihmiset voivat myös olla apuna aluekartan ja päiväretken kehittämässä ja heidän tietojansa alueen kulttuuriperintökohteista voidaan hyödyntää päiväretken kehittämistä varten.

8.2 Eettisyys

Opinnäytetyötä tehdessäni olen noudattanut Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeita tekstin ja lähteiden kanssa. Ennen opinnäytetyön aloittamista olen käynyt läpi Arenen ohjeet ja suositukset opinnäytetyön suunnittelua ja valmistamista varten. Lähteitä etsiessäni olen noudattanut lähdekritiikkiä ja opinnäytetyön tietoperustaan varten olen valinnut mahdollisimman luotettavia ja ajankohtaisia lähteitä. Opinnäytetyössä oli toimeksiantaja mukana ja toimeksiantajan kanssa olemme allekirjoittaneet toimeksiantosopimuksen. (Arene 2024.) Lähteet, jotka valitsin opinnäytetyöhön perustuvat tutkimuksiin, jotka liittyvät kulttuuriperintöön ja Suomen luontokohteisiin. Käytin molempiin toiminnallisiin osuuksiin omaa tietoa Kolin kansallispuistosta ja alueen kohteista, mutta kysyin myös paikallisilta ihmisiltä lisätietoa Kolin kulttuuriperintökohteista. Kyselyt paikallisten ihmisten kanssa eivät olleet virallisia haastatteluja.

Lähteet

- Aineeton kulttuuriperintö 2024. Unescon Sopimus.
<https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/fi/unescon-sopimus>
20.5.2024.
- Arene 2024. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset.
<https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTI-KORKEAKOULUJEN%20OPINNÄYTETÖIDEN%20EETTI-SET%20SUOSITUKSET%202020.pdf? t=1578480382>
9.6.2024.
- Cultural Heritage in Action 2023. Cultural Heritage in Cities and Regions.
<https://www.heartsnminds.eu/culturalheritageinaction/#page=1>
18.3.2024.
- European Comission 2024. Kestävä kulttuurimatkailu.
<https://culture.ec.europa.eu/fi/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/sustainable-cultural-tourism>
18.3.2024.
- Green Tourism 2024. Kestävä matkailu.
<http://www.greentourism.eu/fi/Post/Name/SustainableTourism>
13.5.2024.
- Kupiainen, T. 2022. Kiehtova ja ärsyttävä Kalevala. Helsinki: Kalevalaisten Naisten Liitto
<https://www.kalevalaistennaistenliitto.fi/2022/11/29/kiehtova-ja-arsyttava-kalevala/>
6.12.2024.
- Kalevalaseura 2024. Euroopan kulttuuriperintötunnus.
<https://kalevalaseura.fi/kalevala-ehi/>
1.9.2024.
- Karelia Ammattikorkeakoulu 2024. Alueellisesta kulttuuriperinnöstä kansainvälistä yhteistyötä.
<https://www.karelia.fi/2024/04/alueellisesta-kulttuuriperinnosta-kansainvalista-yhteistyota/>
20.6.2024.
- Kulttuuriperintö 2024.
<https://kulttuuriperinto.fi>
19.5.2024.
- Grahn Maarit 2022. Kulttuuriperintöyrittäjyys, elinvoimaisuus ja tulevaisuuskestävä ympäristö. Case Merikarvia.
<https://www.utupub.fi/handle/10024/153919>
23.8.2024.
- Heinonen, J 2021. Elämyksiä ja poteroita- Miten digiä voidaan voisi hyödyntää matkailussa?
<https://www.labopen.fi/> <https://360panorama.fi/Koli/ab-pro/elamyksia-ja-poteroita-miten-digia-voisi-kehittaa-matkailussa/>
5.10.2024.
- Luontoon 2024. Kolin historia.
<https://www.luontoon.fi/koli/historia>

- 25.11.2024.
Luontoon 2024. Kolin nähtävyydet.
<https://www.luontoon.fi/koli/nahtavyudet>
12.4.2024.
- Metsähallitus 2024. 360 Panorama Koli
<https://www.360panorama.fi/Koli/index.htm>
23.10.2024.
- Museovirasto 2021. Kestävästi yhdessä. Kulttuuriperintö ja matkailu Suomen menestystekijöinä. https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/rev_FINAL_2021_Kestavasti_yhdessa.pdf
18.3.2024.
- Museovirasto 2024a. Maailmanperintökohteet Suomessa.
<https://www.museovirasto.fi/fi/tietoa-meista/kansainvalinen-toiminta/maailmanperintokohteet-suomessa>
14.5.2024.
- Museovirasto 2024b. Museoviraston digisuunnitelma.
<https://www.museovirasto.fi/fi/ajankohtaista/museovirastondigitointisuunnitelma-ohjaa-kansalliskokoelmien-digitointia-ja-julkaisua>
19.5.2024.
- Museovirasto 2024c. Saunaperinne Suomessa valittiin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon.
<https://www.museovirasto.fi/fi/ajankohtaista/saunaperinne-unescon-aineettoman-kulttuuriperinnon-luetteloon>
9.9.2024.
- Mäki, M 2020 Polkuja Esihistoriasta Tulevaisuuksiin: Matkailun tulevaisuuksia ja toimijoita arkeologisilla maastokohteilla. Grano 2020, Vantaa.
18.3.2024.
- Opetushallitus 2024. Mitä on kulttuuriperintö?
<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mita-kulttuuriperinto>
20.5.2024.
- Region Västerbotten 2024. Kulttuurisuunnitelma Region Västerbotten 2020–2023.
<https://regionvasterbotten.se/VLL/Filer/Populärversion%20kulturplanen%20finska.pdf>
20.5.2024.
- STT Info 2024. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
<https://www.sttinfo.fi/tiedote/69944370/pohjois-karjalan-unesco-kohde-biosfaarialue-tayttaa-30-vuotta?publisherId=69817883>
10.6.2024.
- Suomenlinna 2024. Kulkuyhteydet 2024.
<https://www.suomenlinna.fi/kavijalle/kulkuyhteydet/>
14.5.2024.
- Valtioneuvosto 2024.
https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410845/living-epic-kalevala-receives-european-heritage-label?languageId=fi_FI
1.9.2024.
- Visit Estonia 2024. Viro Unescon listoilla.
<https://www.visitestonia.com/fi/viro-unescon-listoilla>
20.5.2024.
- Visit Finland 2021. Yhteistyön askeleet kulttuuritoimijoille.

<https://www.visitfinland.fi/492776/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/yhteistyon-askeleet-matkailuun-kulttuuritoimijalle-2021.pdf>

18.3.2024.

Visit Finland 2024. Suomalainen Kulttuurimatkailu.

<https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/tuotekehitysteemat/kulttuurimatkailu>

18.3.2024.

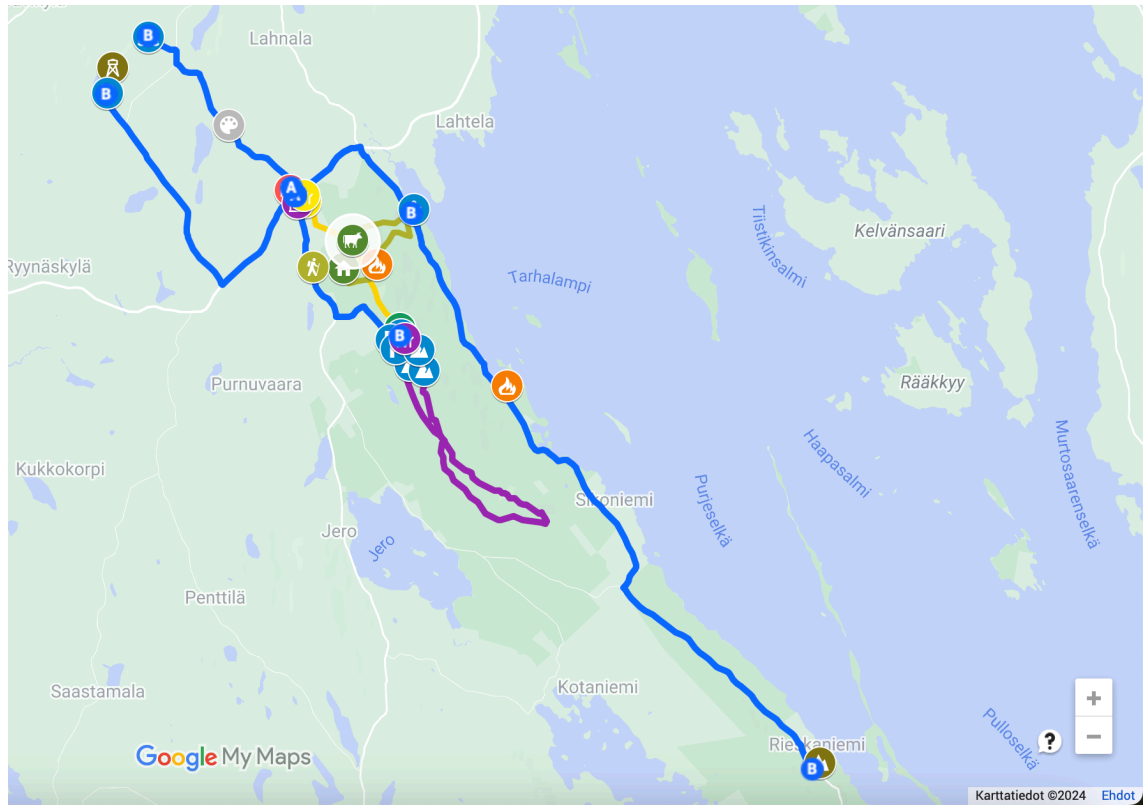
Visit Vaasa 2024. Merenkurkun saaristo.

<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/merenkurkku/>

19.5.2024.

Liitteet

Liite 1. Aluekartta

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1TMFbYW8lzot1xREQMgE9hc7bYwB4370&usp=sharing>